

Sanni Kantola & Elli Vetikko

**YHDENVERTAISUUS JA
YHTEENKUULUVUUS KORKEAKOULUSSA**
Tampereen korkeakouluyhteisön
maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemuksia

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Joulukuu 2025

TIIVISTELMÄ

Sanni Kantola ja Elli Vetikko: Yhdenvertaisuus ja yhteenkuuluvuus korkeakoulussa – Tampereen korkeakoulu yhteisön maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemuksia
Kandidaatin tutkielma
Tampereen yliopisto
Elinikäinen oppiminen ja kasvatus
Joulukuu 2025

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemuksia yhdenvertaisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta korkeakoulussa. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jonka avulla yhdenvertaisuutta ja yhteenkuuluvuutta korkeakoulussa voidaan mahdollisesti kehittää. Maahanmuuttajataustaisten korkeakouluopiskelijoiden kokemuksia yhdenvertaisuudesta on tutkittu Suomessa vielä melko vähän. Tutkimusta yhteenkuuluvuudesta on enemmän, mutta sen yhteys yhdenvertaisuuteen on tärkeä. Globalisaation myötä aiheet ovat entistä ajankohtaisempia.

Tutkimus toteutettiin laadullisena kyselytutkimuksena Tampereen korkeakoulu yhteisön opiskelijoille. Kysely sisälsi monivalintakysymyksiä taustatietojen kartoittamiseksi ja avoimia kysymyksiä, joiden avulla pyrittiin saamaan laajasti tietoa vastaajien kokemuksista ja näkökulmista. Kyselyyn vastasi yhteensä 30 maahanmuuttajataustaista opiskelijaa. Analyysi toteutettiin sisältölähtöisesti, koska tutkimusaiheena oli opiskelijoiden henkilökohtaiset kokemukset.

Tulosten mukaan yhdenvertaisuuden kokemuksiin vaikuttivat ennakkoluulot ja asenteet, syrjintä ja ulkopuolisuus sekä kielitaito. Yhteenkuuluvuutta hidastavia ja edistäviä tekijöitä oli yhteisöllisyys, syrjintä ja ulkopuolisuus, kieli sekä opintojen mielekkäisyys ja omat ominaisuudet. Tutkimuksen tulokset ovat linjassa aiemman tutkimuksen kanssa.

Avainsanat: Yhdenvertaisuus, yhteenkuuluvuus, maahanmuuttajataustainen opiskelija, korkeakoulu, kyselytutkimus

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
 Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimet ja versiot:

Käyttötarkoitus:

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty:

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien osat, joissa on hyödynnetty tekoälyä, ja hyväksyn vastuun mahdollisista eettisten ohjeiden rikkomuksista.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	5
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	7
2.1	Yhdenvertaisuus.....	7
2.2	Yhdenvertaisuus koulutuksessa.....	8
2.3	Yhteenkuuluvuus.....	10
2.4	Maahanmuuttajien asema Suomessa.....	10
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	13
3.1	Tutkimuksen tavoite.....	13
3.2	Tutkimusmenetelmät.....	13
3.3	Aineistonhankinta.....	14
3.4	Tutkimuksen eettisyys.....	16
3.5	Aineiston analyysi.....	16
3.6	Parityöskentely.....	18
4	TULOKSET	19
4.1	Kokemukset yhdenvertaisuudesta.....	19
4.1.1	<i>Ennakkoluulot ja asenteet</i>	19
4.1.2	<i>Syrjintä ja ulkopuolisuus</i>	20
4.1.3	<i>Kieli</i>	21
4.2	Kokemukset yhteenkuuluvuudesta.....	22
4.2.1	<i>Yhteisöllisyys</i>	22
4.2.2	<i>Syrjintä ja ulkopuolisuus</i>	23
4.2.3	<i>Kieli</i>	24
4.2.4	<i>Opintojen mielekkyys ja omat ominaisuudet</i>	25
5	POHDINTA	26
5.1	Yhdenvertaisuus ja yhteenkuuluvuus.....	26
5.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	29
5.3	Jatkotutkimusaiheet.....	30
	LÄHTEET	31
	LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Kansainvälistyminen on lisännyt monikulttuurisuuden, monikatsomuksellisuuden ja monikielisyyden merkitystä yhteiskunnassa. Globalisaation ja ihmisten liikkuvuuden myötä erilaiset kulttuuriset ja kielelliset erot ovat näkyvämpi osa arkea niin työelämässä, koulutuksessa kuin vapaa-ajallakin. Vuonna 2024 Suomeen muutti ulkomailta 63 965 henkilöä, kun vuonna 1990 maahanmuuttoa oli 13 558 (Tilastokeskus, 2025). Maahanmuutto on siis lisääntynyt huomattavasti viimeisten vuosikymmenten aikana myös Suomessa, ja väestörakenteen monimuotoistuminen on tuonut uusia näkökulmia yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Koulutuksella on merkittävä rooli työllistymisen lisäksi yhteiskuntaan integroitumisen ja osallisuuden kannalta, ja sen kautta yksilöt voivat hankkia osaamista, rakentaa sosiaalisia verkostoja sekä tuntea itsensä osaksi yhteiskuntaa. Korkeakoulut heijastavat yhteiskunnassa vallitsevia piilossakin olevia arvoja, normeja ja valtarakenteita. Tutkimusten mukaan koulutus on periytyvää, ja suuri osa Suomen korkeakouluopiskelijoista tulee korkeakoulutetuista ylempiin sosiaaliluokkiin kuuluvista perheistä (Keski-Petäjä & Witting, 2016). Tämä voi johtaa siihen, että opiskelijat, jotka poikkeavat valtavirrasta, esimerkiksi kulttuurisen, kielellisen tai sosioekonomisen taustan vuoksi, saattavat kokea syrjintää tai ulkopuolisuutta korkeakoulumaailmassa. Suomessa koulutuksen yhdenvertaisuudesta on säädetty laissa (Yhdenvertaisuuslaki, 1325/2014) ja korkeakoulujen tulisi tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille opiskelijoille. Yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää toimia niin hakuprosessissa, opiskelukäytänteissä kuin opiskeluarjessakin. Pelkkä muodollinen tasa-arvo ei riitä, sillä myös vallitsevat normit, odotukset ja käsitykset siitä, ketkä ”kuuluvat” korkeakouluihin, vaikuttavat opiskelijoiden kokemuksiin ja menestymismahdollisuuksiin. Niiden tunnistaminen on keskeistä, jotta korkeakouluista voi tulla aidosti yhdenvertaisia opiskeluympäristöjä kaikille.

Suomessa korkeakoulujen yhdenvertaisuutta, erityisesti maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden näkökulmasta, on toistaiseksi tutkittu suhteellisen vähän. Erilaisia selvityksiä, raportteja ja tilastoja (Karvi, 2019; Opetushallitus, 2023) sekä erinäisiä tutkimuksia (Kilpi-Jakonen, 2012; Zacheus, Kalalahti ja Varjo, 2017) on laadittu, mutta erityisesti maahanmuuttajataustaisten korkeakouluopiskelijoiden omia kokemuksia ja näkökulmia korostavaa tutkimusta on vähän. Yläkoululaisille tehty tutkimus osoittaa, että noin neljäsosa

nuorista on kokenut syrjintää ja epätasa-arvoista kohtelua koulussa, ja melkein puolet heistä ajattelevat, että syrjintä on yleistä Suomessa (Zacheus ym., 2019).

Yhteenkuuluvuutta on tutkittu laajasti, ja tutkimus on korostanut sen keskeistä merkitystä opiskelijoiden hyvinvoinnille, motivaatiolle ja opintojen sujuvuudelle (Autio ym., 2025; Hodges ym., 2018; Gillen-O'neel, 2019). Kansainvälisesti maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden on tutkittu kokevan vähemmän yhteenkuuluvuutta valtaväestöön verrattuna (Chiu ym., 2016). Suomessa tulokset ovat vaihdelleet. OECD:n (2017) tilastoinnissa ei ole havaittavissa eroavaisuuksia näiden ryhmien välillä, kun taas Read ja kollegat (2024) ovat raportoineet maahanmuuttajataustaisten oppilaiden alemmasta yhteenkuuluvuudesta.

Maahanmuuton lisääntyessä ja maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrän kasvaessa suomalaisissa korkeakouluissa aihe on entistä ajankohtaisempi ja merkityksellisempi. Tämän tutkimuksen tavoitteena on tuoda esiin maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden näkemyksiä ja kokemuksia yhdenvertaisuudesta ja yhteenkuuluvuuden tunteesta Tampereen korkeakouluuyhteisössä. Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemusten kautta on mahdollista tunnistaa mahdollisia epäkohtia ja kehittämistarpeita korkeakoulujen yhdenvertaisuustyössä. Näiden havaintojen pohjalta voidaan edistää toimenpiteitä, joilla pyritään purkamaan rakenteellisia esteitä ja vahvistamaan moninaisuutta tukevia käytäntöjä. Tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa siitä, millaisia toimintamalleja ja tukimuotoja voitaisiin kehittää, jotta korkeakoulut olisivat entistä yhdenvertaisempia ja avoimempia oppimisympäristöjä.

Kandidaatintutkielmassamme käytämme käsitettä *maahanmuuttajataustainen*, joka kattaa sekä Suomeen itse muuttaneet henkilöt että henkilöt, joiden huoltajat tai huoltaja ovat maahanmuuttajia. Muista opiskelijoista käytämme käsitettä *ei-maahanmuuttajataustainen* opiskelija.

Tutkielmassa käsittelemme ensimmäiseksi yhdenvertaisuuden ja yhteenkuuluvuuden teoreettista taustaa. Seuraavassa osassa kuvaamme tutkimuksen toteutusta, tutkimusmenetelmiä, aineistonkeruuta sekä tutkimuksen toteutuksen eettisiä näkökulmia. Neljännessä luvussa esittelemme tutkimuksen tulokset. Viimeiseksi pohdimme ja analysoimme tuloksia aineistolähtöisesti suhteessa aikaisempaan tutkimukseen ja teoreettiseen viitekehykseen sekä analysoimme tutkimuksen luotettavuutta ja mietimme mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Yhdenvertaisuus

Kantolan ja kollegoiden (2012) mukaan tasa-arvo oikeudellisena käsitteenä kattaa yhdenvertaisuuden, yhdenmukaisen kohtelun, syrjinnän kieltämisen sekä tasa-arvon edistämisen. Yleisesti tasa-arvolla viitataan Suomessa sukupuolten väliseen tasa-arvoon, etenkin lainsäädännöllisestä näkökulmasta. Yhdenvertaisuudella sen sijaan tarkoitetaan henkilön muihin ominaisuuksiin liittyvää tasa-arvoa. Kosunen (2021) kuvaa yhdenvertaisuuden tarkoittavan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta muun muassa etnisyydestä, iästä, kielestä, kansalaisuudesta, vakaumuksesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai vammaisuudesta.

Englannin kielen käsitteet *equality* ja *equity* viittaavat tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Niillä voidaan kuitenkin kuvata myös yhdenvertaisuuden eri näkökulmia. *Equality* termillä tarkoitetaan, että jokaista kohdellaan samoin tavoin ja, että jokaiselle annetaan samat mahdollisuudet onnistua (Minow, 2021). *Equity* sen sijaan viittaa jokaisen ihmisen kohtelemiseen yksilöinä siten, että heidän lähtökohtansa huomioidaan ja jokaiselle luodaan yhdenvertaiset mahdollisuudet onnistua (Minow, 2021). Käytännössä *equality* voisi opetuksessa näkyä esimerkiksi niin, että jokaiselle oppilaalle annetaan mahdollisuus käydä sama määrä tukiopetustunteja. *Equity* sen sijaan tarkoittaisi, että jokaiselle oppilaalle tarjotaan henkilökohtaista tukea heidän lähtökohtiensa ja osaamisensa perusteella. Vaikka sekä *equality* että *equity* pyrkivät yksilöiden yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, toteutuu yhdenvertaisuus käytännössä paremmin *equity*-näkökulmasta, jossa yksilöiden lähtökohdat otetaan huomioon.

Yhdenvertaisuuden voidaan nähdä sisältävän aineellisen ja muodollisen yhdenvertaisuuden ulottuvuudet (Mäkelä, 2013). Mäkelä (2013) kuvaa aineellisen eli tosiasiallisen yhdenvertaisuuden viittaavan pyrkimykseen parantaa heikommassa asemassa olevien yhdenvertaisuutta suhteessa muihin. Muodollinen eli oikeudellinen yhdenvertaisuus tarkoittaa sen sijaan sitä, että samankaltaisia tapauksia kohdellaan samoin tavoin (Mäkelä, 2013). Muodolliselle yhdenvertaisuudelle oleellista on, ettei ihmisiä erotella heidän asemansa tai ominaisuuksiensa perusteella, vaan jokaiseen suhtaudutaan samalla tavalla ”sokeasti” (Kantola ym., 2012). Muodollisen yhdenvertaisuuden käsitteeseen voidaan liittää syrjinnän kiello.

Syrjinnällä eli diskriminaatiolla tarkoitetaan kiellettyä menettelyä, johon voi liittyä sanktio (Kantola ym., 2012). Ahtelan ja kumppaneiden (2006) mukaan syrjintää on välitöntä ja välillistä. Välittömässä syrjinnässä henkilöä kohdellaan epäedullisesti jollakin kielletyllä perusteella, esimerkiksi työpaikkaa haettaessa (Ahtela ym., 2006). Välillisellä syrjinnällä sen sijaan tarkoitetaan tilannetta, jossa näennäisesti neutraalin säännöksen tai käytännön perusteella henkilö joutuu epäedulliseen asemaan (Ahtela ym., 2006). Välillisen syrjinnän käsitteellä pyritään vastaamaan piilosyrjintään, eli tilanteisiin ja mekanismeihin, jotka eivät ole syrjintälakien piireissä (Kantola ym., 2012). Käytännössä syrjintää voi olla esimerkiksi rasismi, misogynia, heteroseksismi tai ksenofobia.

Syrjinnän lisäksi myös eriarvoisuus heikentää yhdenvertaisuuden toteutumista. Eriarvoisuus on yhteiskunnallinen ilmiö, joka heikentää yksilön mahdollisuuksia toimia ja elää, ja vaikuttaa muun muassa mahdollisuuksiin kouluttautua ja työllistyä (Therborn, 2014). Kosunen (2025) kuvaa eriarvoisuuden merkitsevän mahdollisuuksien ja resurssien epätasaista jakautumista yksilöiden välillä. Koulutuksen eriarvoisuuteen voi vaikuttaa esimerkiksi yksilön sukupuoli, sosioekonominen asema tai etninen tausta. Koulutusjärjestelmät uusintavat eriarvoistumista parantamalla valtaväestön asemaa ja lisäämällä vähemmistöihin kuuluvien syrjäytymisriskiä (Kosunen, 2025).

Tässä tutkimuksessa käytämme Kosusen (2021) määritelmää yhdenvertaisuudesta, jonka mukaan yhdenvertaisuus tarkoittaa, että ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta taustasta tai henkilöön liittyvistä ominaisuuksista. Painotamme lisäksi yhdenvertaisuuden *equity*-näkökulmaa, sillä koemme tärkeäksi huomioida jokaisen yksilölliset lähtökohdat.

2.2 Yhdenvertaisuus koulutuksessa

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen koulutus on yksi toimivimmista keinoista lisätä yhteiskunnallista tasa-arvoa (Nori, 2011). Koulutuksellista tasa-arvoa pyritään edistämään muun muassa korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmien avulla ja kehittämällä opiskelijavalintoja (Nikula & Hannonen, 2024). Yhdenvertaisuus on saanut erityistä painoarvoa koulutuksen kentällä viime aikoina. Korkeakoulutuksesta puhuttaessa DEI-teemat (*diversity*, *equality/equity* ja *inclusion*) eli moninaisuus, tasa-arvo/yhdenvertaisuus ja inkluusio ovat olleet pinnalla viime vuosina (Nikula & Hannonen, 2024). Korkeakouluissa DEI-teemoja edistetään strategisilla keinoin, erilaisten ohjelmien avulla sekä määrittämällä millaisten prosessien ja toimenpiteiden avulla tavoitteet voidaan saavuttaa (Nikula & Hannonen, 2024).

Korkeakoulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat ovat yksi tapa pyrkiä DEI-teemojen saavuttamiseen. Suomen laki määrittää, mitä korkeakoulujen yhdenvertaisuus- ja

tasa-arvosuunnitelmien tulisi sisältää (Tanhua, 2020). Suunnitelmassa täytyy olla raportti ajankohtaisesta tasa-arvotilanteesta, keskeiset menettelytavat tasa-arvon parantamiseksi, arvio aiempien toimenpiteiden toteutumisesta sekä tasa-arvosuunnitelma (Tanhua, 2020). Todellisuudessa korkeakoulujen yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat sisällöltään vaihtelevia. Tanhuan (2020) mukaan osassa oppilaitosten suunnitelmissa yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta puhutaan ainoastaan yleisellä tasolla. Yhdenvertainen ja tasa-arvoinen toiminta saatetaan mainita yleisesti, mutta yhdenvertaisuuden toteutuminen todellisuudessa, sekä käytännön esimerkit, jäävät uupumaan (Tanhua, 2020). Tällainen epämääräisyys ei edistä yhdenvertaisuuden toteutumista korkeakoulujen arjessa, ja se saattaa lisäksi vaikeuttaa aiheesta käytävää keskustelua.

Yksi näkökulma koulutuksen yhdenvertaisuuteen on painottaa oikeudenmukaisuutta eroavaisuuksien, kuten sukupuolen, kulttuurin tai seksuaalisuuden, sijaan. Gorskin (2016) mukaan kulttuurin roolia koulutuksessa tulisi uudelleen arvioida. Kun koulutuksessa painotetaan kulttuurista osaamista oikeudenmukaisuuden toteutumisen sijaan, muodostuu valheellinen kuva edistyksestä (Gorski, 2016). Todellisuudessa koulutuksen yhdenvertaisuus ei kuitenkaan lisääny. On tärkeä muistaa, että jokainen on oma yksilönsä kulttuureiden sisälläkin. Tämän vuoksi opetuksessa joskus nähtävät työpajat eri kulttuurien välisille viestintätavoille ovat vaaraksi yhdenvertaisuudelle ja haitaksi yksilöille stereotypioinnin vuoksi (Gorski, 2016). Gorski (2016) esittääkin, että yhdenvertaisuuden lisäämiseksi huomio tulisi kulttuurin sijaan siirtää epätasa-arvoon, rasismiin, ksenofobiaan ja heteroseksismiin. Kulttuurien tai etnisten taustojen täysin huomiotta jättäminen ei kuitenkaan ole hyväksi. Koulutuksen yhdenvertaisuutta tavoiteltaessa tulisikin löytää tasapaino kulttuurien huomioimisen ja epäoikeudenmukaisuuden keskiössä pitämisen väliltä.

Larsen ja Emmet (2021) esittävät neljä erilaista näkökulmaa yhdenvertaisuuteen korkeakoulutuksessa: meritokraattisen, taloudellisen, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja inhimillisen potentiaalin näkökulmat. Meritokraattisen näkökulman mukaan kaikkien, joilla on kykyjä ja taitoja tulisi olla pääsy korkeakouluun, riippumatta sosiaalisesta tai taloudellisesta taustasta (Sheeran ym., 2007). Yhdenvertaisuutta siis korostetaan, jotta meritokratia toteutuisi. Yhdenvertaisuuden taloudellinen diskurssi painottaa koulutuksen tuottamia taloudellisia hyötyjä (Sheeran ym., 2007). Korkeakoulutukseen pääsyä tulisi siten helpottaa ja yhdenvertaisuutta parantaa taloudelle saatavien hyötyjen vuoksi. Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulman keskiössä sen sijaan ovat ihmisoikeudet, mahdollisuuksien tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus (Gidley ym., 2010). Tässä diskurssissa päätavoitteena ei ole talouskasvu, vaan mahdollisuuden luominen kaikille ihmisille yhdenvertaisesti toimia yhteiskunnassa (Gidley ym., 2010). Viimeisenä inhimillisen potentiaalin näkökulmasta korkeakoulutuksesta on hyötyä paitsi yksilölle ja taloudelle myös

yhteiskunnalle (Sheeran ym., 2007). Kulttuurisen pääoman, jota vähemmistöön kuuluvat opiskelijat tuovat koulutukseen, nähdään rikastavan korkeakoulukulttuuria ja siten kaikkia opiskelijoita (Sheeran ym., 2007).

2.3 Yhteenkuuluvuus

Kuulumisen tarve on inhimillinen ja universaali tarve ja ihmisillä on vahva halu muodostaa ja ylläpitää kestäviä, merkityksellisiä ihmissuhteita (Baumeister & Leary, 1995). Tämä heijastuu vahvasti koulutukseen, sillä yhteenkuuluvuuden tunne toimii keskeisenä tekijänä opiskelijoiden hyvinvoinnin, motivaation ja oppimiseen sitoutumisen kannalta (Autio ym., 2025; Gillen-O'Neel, 2019; Hodges ym., 2018).

Koulussa koetulle yhteenkuuluvuudelle on esitetty useita erilaisia määritelmiä, ja englannin kielessä ilmiötä kuvataan monin eri käsittein, kuten *school connectedness*, *attachment*, *membership*, *belonging* ja *bonding* (Dias-Broens ym., 2024; Hodges ym., 2018; Libbey, 2004). Gillen-O'Neelin (2019) määritelmässä yhteenkuuluvuus tarkoittaa sitä, missä määrin opiskelija kokee olevansa yhteydessä omaan oppilaitokseensa ja akateemiseen yhteisöön. Allen ja kollegat (2024) laajentavat tätä käsitystä esittämällä neljä teemaa, jotka liittyvät vahvasti yhteenkuuluvuuden kokemukseen. Nämä teemat ovat yhteys kanssaopiskelijoihin, henkilökuntaan ja akateemiseen instituutioon, turvallisuuden tunne, kotoisuuden tunne ja kokemus yhteisön jäsenyydestä, tunne siitä, että opiskelija on arvostettu ja hyväksytty omana itsenään sekä kokemukset moninaisuudesta ja inklusiivisuudesta (Allen ym., 2024).

Tutkielmassamme ymmärrämme yhteenkuuluvuuden Allenin ja kollegoiden (2024) esittämien teemojen kautta, koska ne kattavat yhteenkuuluvuuden eri osa-alueet ja esittävät yhteenkuuluvuuden kokonaisvaltaisesti.

2.4 Maahanmuuttajien asema Suomessa

Suomea pidetään usein tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edelläkävijänä. Yhteiskunnalliseen keskusteluun on juurtunut käsitys, että Suomessa asiat ovat hyvin eikä esimerkiksi rasismia tai seksismia pidetä ongelmana. Ne sivuutetaan usein argumentein, että Suomessa on asiat paljon paremmin kuin monissa muissa maissa. Tällainen argumentointi kuitenkin rajoittaa antirasismien ja muiden edistävien toimien mahdollisuuksia (Nelson, 2013) sekä ohittaa sen, että tasa-arvon toteutumisessa on edelleen paljon puutteita Suomessakin. Euroopan unionin perusoikeusviraston selvityksen (2023) mukaan, Suomi koetaan yhä yhdeksi EU:n rasistisimmaksi maaksi. Tämä tutkimus monien muiden ohella haastaa käsitystä Suomesta

tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena maana. Rasismi ja syrjintä ovatkin vaikeita ja moniulotteisia ilmiöitä. Ne ovat läsnä monissa keskusteluissa ja kannanotoissa jopa hallinnollisella tasolla, mutta kätkeytyvät kiertoilmauksiin ja näennäiseen tahattomuuteen. Tämän vuoksi rasismin ja syrjinnän osoittaminen ja todentaminen on välillä haastavaa. Kokemuksia syrjinnästä ja rasismista myös usein vähätellään, erityisesti, jos se on kohdistunut henkilöön itseensä (Zacheus ym., 2019).

Suomessa maahanmuuttajat kokevat sopeutumisensa esteiksi erityisesti kielivaikeudet, työllistymisen vaikeudet, rasismin ja syrjinnän sekä vähäiset kontaktit valtaväestöön (Nshom ym., 2022). Maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset henkilöt tulevat hyvin erilaisista taustoista, ja sekä kulttuurinen tausta että maahanmuuton luonne vaikuttavat siihen, millaisia epätasa-arvoisuuden muotoja ja rakenteellisia esteitä he saattavat kohdata (Zacheus ym., 2017).

Todellinen yhdenvertaisuus edellyttää kaksisuuntaista prosessia, jossa sekä maahanmuuttajat, että vastaanottava yhteisö joustavat ja sopeutuvat (Mendoza ym., 2023; Schwartz ym., 2013). Opiskelijat kuitenkin kokevat, että vastuu sopeutumisesta jakautuu tällä hetkellä epätasaisesti ja vastuu on pääosin maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla itsellään (Mendoza ym., 2023).

Monikulttuurisuutta juhlietaan usein pintapuolisesti, mutta samalla se voi kätkeä alleen rakenteellista rasismia ja eriarvoisuutta (Nelson, 2013). Tärkeää olisikin kiinnittää huomio rakenteellisen epätasa-arvon, rasismin ja syrjinnän tunnistamiseen ja sitä kautta niiden purkamiseen, eikä tyytyä pelkkiin monikulttuurisuuden juhlistamisen tapoihin (Gorski, 2016; Greenhill & Marshall, 2016).

Tutkimuksessa on todettu, että maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemus yhdenvertaisuudesta liittyy vahvasti heidän mahdollisuuksiinsa tuntea kuuluvansa yhteisöön (Stebleton ym., 2014). Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että maahanmuuttajataustaiset nuoret kokevat koulussa vähemmän yhteenkuuluvuutta kuin valtaväestöön kuuluvat nuoret (Chiu ym., 2016). Tämä ero voi johtua monista tekijöistä, kuten kielellisistä haasteista, kulttuurisista eroista tai syrjintäkokemuksista. Suomessa asiasta on saatu eroavaisia tuloksia.

Joissain tutkimuksissa ei-maahanmuuttajataustaisten ja maahanmuuttajataustaisten nuorten yhteenkuuluvuuden kokemusten välillä ei ole havaittu merkittäviä eroja (OECD, 2017). Readin ja kollegoiden (2024) mukaan maahanmuuttajataustaisilla oppilailla on kuitenkin ollut alhaisempi yhteenkuuluvuus kuin ei-maahanmuuttajataustaisilla oppilailla, mutta yhteenkuuluvuus kokonaisuudessaan on laskenut vuoden 2017 jälkeen ja yhteenkuuluvuuden laskiessa ero on kaventunut.

Kampuksen ilmapiirillä ja yhteisöllisillä käytännöillä on merkittävä vaikutus siihen, kokevatko opiskelijat itsensä hyväksytyiksi ja osallisiksi yhteisöön.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kohdalla erityisesti opiskelijoiden välisellä vuorovaikutuksella ja vertaissuhteilla on kuulumisen tunteeseen vahvempi vaikutus, kuin opetushenkilökunnan kanssa käydylä vuorovaikutuksella (Stebleton ym., 2014).

Kielellinen syrjintä on oleellinen osa rakenteellista eriarvoisuutta, joka vaikuttaa maahanmuuttajataustaisten henkilöiden asemaan myös koulutuksessa ja työelämässä. Kielen hallintaa pidetään merkinä kuulumisesta ja heikko kielitaito vahvistaa ennakkoluuloja ja korostaa toiseutta, joka lisää syrjintää (Schmaus, 2020). Vieraskielisyys kasvattaa huomattavasti riskiä jäädä ulkopuoliseksi (Myrskylä & Pyykkönen, 2014).

Maahanmuuttajataustaiset henkilöt ovat työmarkkinoilla ja työnhaussa heikommassa asemassa valtaväestöön verrattuna (Myskylä & Pyykkönen, 2014). Jo hakijan nimi vaikuttaa työllistymismahdollisuuksiin, sillä ulkomaalaiselta kuulostavat nimet johtavat pienempään todennäköisyyteen tulla kutsutuksi työhaastatteluun Suomessa (Ahmad, 2020). Samanlaisia tuloksia on saatu monissa muissa maissa (Bursell, 2007; Carlsson, 2010; Fibbi ym., 2006). Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden heikompi asema näkyy myös monilla muilla osa-alueilla, esimerkiksi työsuhteen vakaudessa, palkoissa, työttömyysjaksoissa, määräaikaissopimuksissa ja siinä, että maahanmuuttajataustaiset tekevät usein koulutustaan vastaamatonta työtä (Myrskylä & Pyykkönen, 2014).

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksemme tavoitteena on tutkia maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemuksia yhdenvertaisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta Tampereen korkeakoulu yhteisössä.

Tutkimuskysymyksemme ovat seuraavat:

1. Millaisia kokemuksia Tampereen korkeakoulu yhteisön maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on yhdenvertaisuudesta korkeakoulussa?
2. Millaisia kokemuksia Tampereen korkeakoulu yhteisön maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on yhteenkuuluvuudesta korkeakoulussa?

3.2 Tutkimusmenetelmät

Toteutamme tutkimuksemme kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Olemme kiinnostuneita maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden henkilökohtaisista kokemuksista yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja yhteenkuuluvuudesta heidän opiskelutarjossaan. Laadullisessa tutkimuksessa keskiössä ovat tutkittavien henkilöiden ajatukset, tunteet ja omakohtaiset kokemukset (Puusa & Juuti, 2020). Laadullisen tutkimuksen avulla on mahdollista saada yksityiskohtaista ja rikasta tietoa tutkittavasta ilmiöstä (Puusa & Juuti, 2020). Tämän vuoksi päädyimme laadulliseen tutkimukseen määrällisen sijaan. Yksi laadullisen tutkimuksen haasteista on, ettei se ole milloinkaan täysin objektiivista. Tutkija tarkastelee ja analysoi aineistoa aina omasta näkökulmastaan. Tämä on tärkeä ottaa huomioon tutkimuksen jokaisessa vaiheessa, ja reflektoida, kuinka omat ennakkoluulot ja käsitys tutkittavasta aiheesta vaikuttavat aineiston analyysiin.

Tutkimuksen toteuttamisen muodoksi valikoitui kyselytutkimus. Kyselyllä tarkoitetaan tutkimustapaa, jossa vastaaja itse täyttää kyselylomakkeen kotonaan tai ryhmätilanteessa (Eskola, 1975). Tutkimuksessamme osallistujat vastaavat kyselyyn yksin. Haluamme tutkittavilta omakohtaisia, sisällöltään rikkaita vastauksia kokemastaan yhdenvertaisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta. Tämän vuoksi emme halua asettaa määrällisen kyselylomakkeen tyyliin valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan kyselymme muodostuu avokysymyksistä. Tämän lisäksi kartoitamme vastaajien taustatietoja muutamilla monivalintakysymyksillä. Valitsimme

kyselytutkimuksen haastattelun sijaan siksi, että haastattelu on aikaa vievä aineistonkeruun muoto (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Haluamme lisäksi useita vastaajia tutkimukseemme, joten kysely on haastattelua toimivampi vaihtoehto. Pohdimme lisäksi, että mahdollisista syrjinnän ja rasismien kokemuksista puhuminen haastattelussa saattaa olla vastaajille haastavaa ja epämiellyttävää. Tämän vuoksi uskomme saavamme totuudenmukaisempia vastauksia kyselyllä kuin haastattelulla. Kyselyyn vastaajalla on todennäköisesti myös aikaa pohtia kysymyksiämme, minkä vuoksi toivomme saavamme monipuolisista ja yksityiskohtaisista vastauksista. Kyselytutkimuksen haasteena haastatteluun verrattuna on sen joustamattomuus (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Kyselyssä saamme kultakin vastaajalta yhden vastauksen emmekä voi kysyä tarkentavia kysymyksiä. Lisäksi haasteeksi voi osoittautua vastauksien niukkuus tai epäselvyys.

3.3 Aineistonhankinta

Tutkimuksen kohteena olivat maahanmuuttajataustaiset yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijat. Etsimme vastaajia Tampereen korkeakouluyhteisön intranetin ja Viva Engage -keskustelupalustan kautta. Keräsimme vastaukset Forms-lomakkeen avulla (liite 1 ja 2). Julkaisimme kyselyn ensiksi suomeksi, jolloin saimme 18 vastausta. Saadaksemme lisää vastauksia, käännsimme kyselyn englanniksi, jolloin vastauksia tuli 12. Kaiken kaikkiaan saimme yhteensä 30 vastausta. Informanttien ikähaarukka oli 18–41+ ikävuosien välillä. Enemmistö vastaajista oli kuitenkin 18–30-vuotiaita. Suurin osa vastaajista oli 1.–3. opintovuoden opiskelijoita (taulukko 1). Vastaajia oli useista eri opintoaloista ja tiedekunnista (taulukko 2). Yksi vastaaja suoritti kahden eri opintoalan opintoja, minkä vuoksi taulukossa 2 vastauksien kokonaismäärä on 31. Informanteista osa oli itse maahan muuttaneita ja osan huoltajat olivat muuttaneet Suomeen. Kysymystemme perusteella emme voi varmasti päätellä ketkä vastaajista ovat itse maahan muuttaneita ja keiden huoltajat ovat muuttaneet Suomeen. Kansalaisuuksia oli laajasti ympäri maailmaa, suurin osa kuitenkin Euroopasta ja Aasiasta (taulukko 3). Osan huoltajat olivat kotoisin eri maista, mutta kuitenkin samasta maanosasta, joten tämä ei vaikuttanut taulukkoon 3.

TAULUKKO 1. Vastaajien jakautuminen opintovuoden mukaan

Opintovuosi	Määrä
1. opintovuosi	9
2. opintovuosi	8
3. opintovuosi	6
4. opintovuosi	2
5. opintovuosi	2
6.+ opintovuosi	3
Yhteensä	30

TAULUKKO 2. Vastaajien jakautuminen opintoalan mukaan

Opintoala	Määrä
AMK	
Kauppa- ja hallintotieteet	2
Kulttuuriala	1
Palvelualat	1
Tekniikan alat	1
Terveys- ja hyvinvointialat	4
Yliopisto	
Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta	9
Johtamisen ja talouden tiedekunta	3
Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta	2
Rakennetun ympäristön tiedekunta	2
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta	5
Ei vastausta	1
Yhteensä	31

TAULUKKO 3. Vastaajien kansalaisuuksien jakautuminen maanosittain

Maanosa	Määrä
Aasia	14
Afrikka	1
Eurooppa	13
Pohjois-Amerikka	1
Ei vastausta	1
Yhteensä	30

3.4 Tutkimuksen eettisyys

Haaparanta ja Niiniluoto (2016) kuvaavat tutkimuksen ja etiikan yhteyden olevan kahtalainen: tutkimuksen tuloksilla on vaikutusta eettisiin valintoihin ja eettisillä kannoilla on merkitystä tutkijan tekemille ratkaisuille. Käytännössä tieteen etiikassa voidaan pohtia kysymyksiä siitä, minkälaista on hyvä tutkimus, onko tiedonhalu hyväksyttävää, minkälaisin perustein tutkimusaihe valitaan, minkälaisiin tuloksiin saadaan pyrkiä sekä millaisia keinoja tuloksiin pyrkimisessä saadaan käyttää (Haaparanta & Niiniluoto, 2016).

Tutkimuksemme eettisyyden varmistamiseksi olemme perehtyneet Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvään tieteelliseen käytäntöön (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2024). Kyselytutkimuksessa vastaajien vapaaehtoisuus on ensiarvoisen tärkeää, ja painotimmekin sitä tutkimuksemme tiedotteessa ja tietosuojaselosteessa. Kerroimme vastaajille avoimesti, mikä on tutkimuksemme tavoite. Lisäksi tietosuojaselosteessa kerroimme vastaajille kyselyn tulosten säilyttämisestä. Keräsimme vastaukset anonymisti ja käsittelimme henkilötietoja (ikä ja sukupuoli) tietoturvallisesti. Mahdolliset tunnistettavat tiedot anonymisoitiin. Näin taattiin vastaajien yksityisyys. Kandidaatintutkielman valmistuttua tutkimusaineisto hävitetään asianmukaisesti.

Tutkimuksemme yhdeksi eettiseksi pulmaksi osoittautui termien valinta. Pohdimme, millä termillä kutsua muita kuin maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Kyselyaineistossamme osa vastaajista käytti termejä kansallinen ja kansainvälinen opiskelijayhteisö, joita käytimme itsekkin tulosluvussa kuvatessamme opiskelijayhteisöjen eroavaisuuksia. Koemme kuitenkin, että ”kansalliset opiskelijat” on terminä hieman ongelmallinen, sillä se antaa oletuksen, etteivät maahanmuuttajataustaiset opiskelijat voisi olla Suomen kansalaisia. Siten päädyimme käyttämään termiä ei-maahanmuuttajataustaiset, koska uskomme sen olevan neutraalein ja kuvaavin ilmaisu kyseisestä opiskelijajoukosta.

3.5 Aineiston analyysi

Tutkimuksen aineiston analyysin tarkoituksena on ymmärtää, tulkita ja kuvailla tutkittavaa ilmiötä (Puusa & Juuti, 2020). Alasuutarin (1999) mukaan laadullinen analyysi muodostuu kahdesta toisiinsa liittyvästä vaiheesta: ensin havaintojen pelkistämisestä ja sen jälkeen arvoituksen ratkaisemisesta. Sisällönanalyysin tavoitteena on analysoida aineistoa systemaattisesti ja objektiivisesti (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Tarkasteltavasta aiheesta pyritään muodostamaan yleinen ja tiivis käsitys (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

Toteutamme tutkimuksemme sisällönanalyysin aineistolähtöisenä analyysinä. Päädyimme aineistolähtöiseen analyysiin, sillä uskomme siten pystyvämme parhaiten

analysoimaan ja tulkitsemaan opiskelijoiden henkilökohtaisia kokemuksia. Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan Miles ja Huberman (1994) kuvaavat aineistolähtöisen analyysin koostuvan kolmesta vaiheesta: aineiston pelkistämisestä, aineiston ryhmittelystä sekä abstrahoinnista eli teoreettisten käsitteiden luomisesta. Ensimmäisessä vaiheessa tutkimusaineistosta jätetään pois epäolennaiset seikat. Osa saamistamme vastauksista ei suoraan liittynyt tutkittavaan aiheeseen, joten jätimme ne huomiotta. Lisäksi muutama yksittäinen vastaus kyselymme kysymyksiin oli epäselvä, jonka vuoksi sivuutimme ne.

Seuraavaksi aineistosta etsitään tutkimuskysymyksiin liittyvät alkuperäisilmaukset ja samaa ilmiötä kuvaavat ilmaisut ryhmitellään ja yhdistetään alaluokiksi (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Siirsimme tutkimusaineistomme tässä vaiheessa Excel-tiedostoon, jolloin vastauksia oli selkeämpi tarkastella. Poimimme vastauksista alkuperäisilmauksia ja muodostimme niistä alaluokkia. Näitä yhdistelemällä saatiin yläluokkia, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiimme. Pääluokiksi muodostuivat yhdenvertaisuus ja yhteenkuuluvuus. Kuvaamme vastauksia ja yläluokkia luvussa 4. Pohdimme näiden yhteyttä aikaisempiin tutkimuksiin ja teoriaan luvussa 5.

TAULUKKO 4. Ote luokittelusta

Alkuperäisilmaisu	Alaluokka	Ytäläluokka	Pääluokka
"Fuksivuonna sitä oli paljon selvemmin esillä, ihmiset olivat selvästi varovaisempia/ hieman syrjiviä minua kohtaan. Tämä tuotti hieman ulkopuolisuutta killassani. Orientaatioviikolla vuosikurssilaiseni käyttäytyivät myös selvästi rasistisesti, johon ei valitettavasti puututtu." V3	Syrjintä, rasismi, ulkopuolisuus	Syrjintä ja ulkopuolisuus	Yhdenvertaisuus
"Koen että vertaiseni saavat samantasoisista tai huonommista koevastauksista paremmat pisteet. En vain ole huudellut tästä eteenpäin. Ehdotan kokeiden nimettömyyttä, ja niiden kaksinkertaista tarkistamista eri opettajilla. Jokainen ihminen on altis mielikuvilleen, me tuomitsemme ihmisiä pelkästään pukeutumisen vuoksi, miksi tämän ääneen toteaminen on siis jotenkin yliampuvaa? Samalla tavalla ihmiset tuomitsee muita nimen perusteella. Ainoastaan tunteeton psykopaatti voi olla ulkoisiin ominaisuuksiin liittyvistä mielikuvista vapaa, siksi pitää olla varajärjestelmä joka suojelee arvioinnin puolueettomuutta kokeiden tarkistuksessa. Täyteen tasa-arvoon on mahdoton päästä mutta tuo olisi jo merkittävä parannus. Kokeet tehtäisiin opiskelijanumerolla pseudoanonymisti." V8	Epätasa-arvoinen kohtelu arvioinnissa, ennakkoluulot	Ennakkoluulot ja asenteet	Yhdenvertaisuus
"Vain positiivisella tavalla. Eli tarkoitan, että voin olla osa opiskelijayhteisöä ja kuulua siihen, koska osaan puhua suomen kieltä." V18	Kielitaito	Kieli	Yhteenkuuluvuus
"Kyllä, olen tuntenut itseni usein erilaiseksi. Keskeisin syy siihen on sosiaalisen yhteyden puute suomalaisten opiskelijoiden kanssa. Huolimatta siitä, kuinka ystävällisiä ja avoimia kansainväliset opiskelijat koittavat olla, suomalaisilta opiskelijoilta saa harvoin vastakaikua. On kuin näiden kahden ryhmän välillä olisi näkymätön seinä, me, kansainväliset opiskelijat yleensä pidämme yhtä koska löydämme lämpöä ja ymmärrystä keskenämme. Tämä erottelu tekee selväksi, että meidät nähdään ulkopuolisin." V6 suomennos	Erilaisuuden tunne, kansainvälisen ja kansallisen opiskelijayhteisön erillisyyden tunne, ulkopuolisuus	Syrjintä ja ulkopuolisuus	Yhteenkuuluvuus

3.6 Parityöskentely

Työskentely yhdessä sujui hyvin ja jakautui tasaisesti. Elli kirjoitti johdannon ja Sanni tutkimuksen toteutus -luvun. Teoreettisessa viitekehysessä Sanni perehtyi yhdenvertaisuuteen yleisesti ja yhdenvertaisuuteen koulutuksessa. Elli kirjoitti yhteenkuuluvuudesta ja maahanmuuttajien asemasta Suomessa. Tuloksissa vaihdoimme osa-alueita, jolloin Elli keskittyi yhdenvertaisuutta koskeviin tuloksiin ja Sanni yhteenkuuluvuuden tuloksiin. Pohdinta-osiossa jako oli samanlainen. Koemme, että aiheita vaihtamalla molempien oli mahdollista perehtyä kumpaankin aihealueeseen tasapuolisesti. Luimme lisäksi toistemme kirjoituksia koko kirjoitusprosessin ajan, samalla neuvoja kysellen ja kommentteja antaen. Parityöskentely osoittautui antoisaksi työskentelytavaksi, sillä ideoita ja ajatuksia syntyi enemmän yhdessä tehdessä, ja toiselta sai tukea haasteiden ilmestyessä.

4 TULOKSET

4.1 Kokemukset yhdenvertaisuudesta

Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme oli, millaisia kokemuksia Tampereen korkeakouluyhteisön maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on yhdenvertaisuudesta korkeakoulussa. Moni vastaajista koki, että korkeakoulu, henkilökunta ja opiskelijayhteisö ovat yhdenvertaisia. Vastaajat, jotka kokivat, että ovat tulleet kohdelluksi yhdenvertaisesti Tampereen korkeakouluyhteisössä kertoivat, etteivät ole kokeneet rasismia, syrjintää tai ulkopuolisuutta. He kuvasivat, että henkilökunta ja kanssaopiskelijat ovat ystävällisiä ja kannustavia. Monia puutoksia nousi kuitenkin esille vastauksista. Vastauksissa esiintyi selkeitä yläluokkia yhdenvertaisuuteen ja sitä hidastaviin tekijöihin liittyen. Yläluokiksi muodostuivat ennakkoluulot ja asenteet, syrjintä ja ulkopuolisuus sekä kieli.

Kyselystämme oli sekä suomenkielinen että englanninkielinen versio. Lainaukset englanninkielisistä vastauksista olemme kääntäneet suomeksi. Lainaukset aineistosta on merkitty koodein (V1 = vastaaja 1) ja suomennetuissa lainauksissa lukee perässä ”suomennos”.

4.1.1 Ennakkoluulot ja asenteet

Yhdenvertaisuutta heikentävinä tekijöinä vastauksissa nousi esille ennakkoluulot ja asenteet. Usea vastaaja kuvasi tilanteita, joissa heihin kohdistui oletuksia pelkästään heidän ulkonäkönsä tai kielitaitonsa perusteella ja sitä, kuinka tämä vaikutti ihmisten käytökseen. Vastauksissa korostui, että tiedostetut ja tiedostamattomat ennakkoluulot vaikuttivat merkittävästi siihen, kuinka hyväksytyksi henkilöt kokevat itsensä korkeakouluyhteisössä. Vastauksissa tuli esille esimerkiksi tilanteita, joissa henkilöä puhuteltiin automaattisesti englanniksi tai oletettiin hänen olevan vaihto-opiskelija ulkonäön perusteella. Tällaiset kokemukset koettiin syrjiviksi ja ulkopuolistaviksi, sillä ne loivat tunteen siitä, ettei henkilöä nähdä yksilönä vaan stereotyyppien kautta.

“Monilla on ennakkoluuloja ja epämielisiä asenteita. Huomaan myös että tietyt ihmiset puhuvat minulle eri tavalla kuin toisille (valkoisille) ihmisille” V1

Eräissä vastauksissa tuotiin esiin kokemus epätasa-arvoisesta arvioinnista. Vastaajan kokemuksen mukaan tenttien ja esseiden arviointiin yliopistossa vaikuttivat opettajien

ennakkoluulot ja asenteet. Vastaaja koki, että ulkomaalainen nimi vaikutti negatiivisesti arviointiin ja hän toivoi täysin anonyymiä arvostelua opiskelijanumeron perusteella, jotta arviointi olisi tasa-arvoista. Yhdessä vastuksessa kuvattiin epämiellyttävä tilanne opettajan kanssa, jossa opettajan ennakkoluulot vaikuttivat selvästi siihen, miten opiskelija otettiin vastaan opetustilanteessa. Tällaiset kokemukset koettiin epämiellyttävinä ja epätasa-arvoisina. Eräs vastaaja kuvasi, että se vaikuttaa jopa opiskelumotivaatioon.

”En ole kokenut avointa tai suoraa rasismia, mutta olen kokenut tapauksen, joka tuntui minusta epäsuoralla diskriminaatiolta. Kun asiallisesti lähestyin professoria kysyäkseni lyhyen kysymyksen, hänen äänensävyensä kieli ärsyyntymisestä ja haluttomuudesta kanssakäyntiin. Hän sanoi kommentin suomeksi, johon kollega reagoi virnistyksellä, tehden selväksi, että kommentti ei ollut neutraali. Vaikka hienovaraista, tämä käytös sai minut tuntemaan itseni epäkunnioitetuksi ja ulkopuoliseksi.” V24 suomennos

4.1.2 Syrjintä ja ulkopuolisuus

Osassa vastauksissa kuvailtiin syrjinnän kokemuksia. Vastaajat kertoivat epätasa-arvoisista tilanteista, joissa heidät oli jätetty kokonaan huomioimatta, aliarvioitu tai kohdeltu epäoikeudenmukaisesti ulkonäön, taustan tai kielitaidon vuoksi. Eräs vastaaja esitti jopa vastauksissaan pelon, että jos samanlaiset kokemukset jatkuvat, hänen täytyy muuttaa opintojen jälkeen toiseen maahan, jossa tuntee itsensä tervetulleemmaksi. Vastauksissa nostettiin esille kokemuksia siitä, ettei maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille tarjota samanlaisia mahdollisuuksia kuin muille. Tämä koettiin epäyhdenvertaisena. Yksi vastaaja toi myös esille, että opettajat eivät halua lausua hänen ulkomaalaista nimeään, koska se on vaikea lausua.

”Fuksivuonna sitä oli paljon selvemmin esillä, ihmiset olivat selvästi varovaisempia/hieman syrjiviä minua kohtaan. Tämä tuotti hieman ulkopuolisuutta killassani. Orientaatioviikolla vuosikurssilaiseni käyttäytyivät myös selvästi rasistisesti, johon ei valitettavasti puututtu.” V3

Nykyään etäopiskelumahdollisuudet ovat lisääntyneet ja monet opiskelevat jopa toisista kaupungeista käsin. Eräessä vastuksessa huomioitiin, että etäopetus ei mahdollista syrjintää. Yksi vastaajista myös ajatteli, että opiskelijat ovat sen verran fiksuja, etteivät korkeakoulussa käyttäydy syrjivästi välttääkseen mahdollisia seurauksia ja sosiaalista paheksuntaa, vaikka syrjiviä arvoja ja ajatuksia omaisivatkin.

Ulkopuolisuus nousi esille monessa vastauksessa. Vastauksissa kuvattiin kokemuksia niin tahattomasta kuin tahallisesta ulkopuolelle jäämisestä. Vastauksissa korostuivat myös kokemukset kansainvälisen ja kansallisen yhteisön erillisyydestä ja vaikeudet ystäväystyä

suomalaisiin opiskelijoihin. Ulkopuolelle jättäminen koettiin vahvasti yhdenvertaisuutta hidastavana tekijänä.

”Ei aina. Suurin osa opiskelijoista ovat kohteliaita, mutta yhdenvertaisuus tarkoittaa myös inklusiota, ja se puuttuu. Monet suomalaiset opiskelijat käyttäytyvät kuin kansainväliset opiskelijat eivät ole osa heidän ryhmäänsä. Vaikka kukaan ei ole avoimesti työkeä, vuorovaikutuksen ja kiinnostuksen puute saa vuorovaikutuksen tuntumaan käytännössä epätasa-arvoiselta.” V24 suomennos

4.1.3 Kieli

Vastauksissa kuvailtiin tilanteita, joissa kielitaito aiheutti syrjintää, vähättelyä ja ulkopuolisuutta. Vastauksissa toistui kokemuksia siitä, että heikon kielitaidon tai pienten kielioppivirheiden takia yksilöitä kohdellaan eri tavoin ja aliarvioidaan.

”Vaikea sanoa. Jotkut opiskelijat ajattelevat, että minä on tyhjä, koska minulla on heikko kieli. Esimerkiksi, minulla on paljon enemmän työkokemusta ja taidot joistakin asioista kuin nuoremmilla. Mutta nuoret eivät halua kuunnella.” V10

Vastaajat kuvasivat kokemuksia ulkopuolelle jättämisestä tilanteissa, joissa ryhmässä käytettiin suomen kieltä, jota kaikki eivät osanneet. Eräs vastaaja kertoi esimerkiksi, ettei pystynyt osallistumaan tiedekunnan tapaamisiin, koska keskustelut käytiin suomeksi. Samanlaisia kokemuksia esiintyi myös kursseilla ryhmätöiden ja -keskustelujen yhteydessä, jolloin osallistuminen ryhmätyöskentelyyn oli mahdotonta kielimuurin takia. Tämä vähensi mahdollisuuksia olla osallisena yhteisöön ja koettiin syrjivänä. Eräs vastaaja korosti myös tämän positiivista puolta pitämällä sitä oppimisen kannalta myönteisenä, mutta koki samalla tilanteet epämukaviksi, jos keskustelukumppanit eivät pyynnöstä vaihtaneet kieltä englanniksi.

Vastaajat kertoivat saaneensa paheksuntaa jo pienistä virheistä tai englannin kielen sekoittamisesta puheeseensa, vaikka tämä on yleistä monien puheessa. Vastaajat kokivat, että heidän kieleensä ja puhetyyliinsä kohdistuu epäoikeudenmukaisesti tiukemmat kriteerit.

”JOOO, koska opiskelen [tutkinto-ohjelma], minulta vaaditaan 100% suomen kielen taito, mutta juttu on siinä, että ei suomalaisetkaan osaavat puhua omaa kieltä 100%. Minun virheilleni nauretaan ja kun kysyn kysymyksiä esim "mitä tämä tarkoittaa", niin ihmiset tuijottavat, ihan niin kuin olisin tippunut kuusta.” V15

”Mielestäni se on ironista, kuinka kun minä maahanmuuttajataustaisena käytän "Finglishiä", se usein nähdään negatiivisena, mutta kun professori, luennoitsija tai töissä käyvä käyttää, se koetaan hyväksyttävänä ja osaksi työympäristöään (usein aika kansainvälinen työympäristö). Toisin sanoen cooliksi ja hienoksi, kun ei

maahanmuuttajataustainen henkilö sekoittaa kieliä, mutta kun maahanmuuttajataustainen henkilö käyttää Finglishiä se koetaan huonona suomenkielen osaamisena. Eli selvästi näkyy kaksinaismoralismia.” V3

Suomen kielen taidon koettiin lisäävän sekä sosiaalista hyväksyntää että muiden kunnioitusta puhujaa kohtaan. Kielitaidon koettiin vähentävän syrjinnän riskiä ja jo vähäisenkin kielen taidon koettiin vaikuttavan merkittävästi vuorovaikutukseen tehden keskusteluista avoimempia ja rennompia.

4.2 Kokemukset yhteenkuuluvuudesta

Toinen tutkimuskysymyksemme oli, millaisia kokemuksia Tampereen korkeakoulu yhteisön maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on yhteenkuuluvuudesta korkeakoulussa. Vastauksissa tuli esiin erilaisia näkökulmia yhteenkuuluvuuden muodostumiseen ja ilmentymiseen. Jotkin vaikuttavat tekijät toistuivat vastauksissa usein, toiset mainittiin vain kerran. Osa vastaajista koki vahvoja yhteenkuuluvuuden tunteita, kun taas osalla kokemukset yhteenkuuluvuudesta olivat vähäisempiä. Yläluokiksi muodostuivat yhteisöllisyys, syrjintä ja ulkopuolisuus, kieli sekä opintojen mielekkyys ja omat ominaisuudet.

4.2.1 Yhteisöllisyys

Yksi vastauksissa usein esiin noussut yhteenkuuluvuuteen vaikuttava yläluokka oli yhteisöllisyys. Vastauksissa toistuivat ystävien, kanssaopiskelijoiden, kansainvälisen yhteisön, ryhmätöiden teon ja kannustavan ilmapiirin merkitys yhteenkuuluvuuden kokemuksiin.

”Koen kuuluvani yliopistoon. Opettajat ja kurssikaverit ovat ystävällisiä ja kannustavia ja minun on ollut mahdollista osallistua eri aktiviteetteihin ja ryhmittöihin, mikä saa minut tuntemaan itseni osalliseksi.” V14 suomennos

Ystävien ja kanssaopiskelijoiden merkitys toistui useissa vastauksissa. Vastaajat, jotka olivat löytäneet ystäviä, viihtyivät paremmin korkeakoulussa ja tunsivat enemmän yhteenkuuluvuutta verrattuna opiskelijoihin, joilla ei ollut ystäväpiiriä. Ryhmätöiden teko lisäsi myös osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunteita. Yhteisöllisyyden kokemuksiin vaikutti negatiivisesti ystävien puuttuminen sekä kansallisen ja kansainvälisen yhteisön erillisyyden. Lisäksi osassa vastauksia mainittiin, kuinka suomalaisiin opiskelijoihin on haastavaa tutustua, vaikka itsellä olisi halua.

”Suomalaisiin on tosi vaikea tutustua, vaikka he väittäisi toisin. Minulla ei ole yhtään ystäviä korkeakoulussa, eikä kukaan osoita vastakaikua takaisin, vaikka kuinka yritän.” V2

”Koen kuuluvani kansainväliseen opiskelijayhteisöön. Koen, että kansallinen opiskelijayhteisö on täysin eri entiteetti ja tuntuu että kansainväliset opiskelijat on jätetty siitä täysin ulkopuolelle.” V1

Muutamissa vastauksissa kuvattiin, kuinka kansallinen opiskelijayhteisö on jättänyt kansainväliset opiskelijat ulkopuolelle. Tämä heikensi selkeästi vastaajien kokonaisvaltaista kokemusta yhteenkuuluvuudesta koko korkeakoulu yhteisöön. Vastaajista osa kuvasi, kuinka koki yhteenkuuluvuutta kansainväliseen yhteisöön, mutta samalla koki ulkopuolisuutta kansallisesta yhteisöstä. Yhteenkuuluvuuden tunteet vaikuttivat siten olevan joillain vastaajilla ristiriitaisia ja tilanteista riippuvaisia.

Yhteisöllisyyden yläluokkaan kuuluivat myös vastaukset, joissa kuvattiin tapahtumien ja yhteisen tilan merkitystä sekä yhteisöllisyyttä omassa tutkinto-ohjelmassa tai ainejärjestössä. Yksi vastaaja korosti orientaatioviikon merkitystä opiskelijaelämään kiinnittymisessä ja suhteiden luomisessa. Muutamissa vastauksissa toistui yhteisöllisyys ainejärjestössä sekä ainejärjestötoiminnan merkitys yhteenkuuluvuuden kokemuksiin. Kokemukset kuulumisesta oman opintoalan sisällä ja yhdessä tekeminen vaikuttivat siten positiivisesti yhteenkuuluvuuden tunteisiin.

”Koen kuuluvani korkeakouluun. Opiskelen kansainvälisessä tutkinto-ohjelmassa, jossa on ihmisiä paljon eri taustoista ja koen sen edesauttaneen yhteisöllisyyttä meidän opiskelijoilla. [Ainejärjestö] on myös ihana yhteisö, joka on luonut ensi päivästä asti tervetulleen ympäristön ja siksi olen itsekin lähtenyt mukaan järjestöhommiin ja sitä kautta tutustunut ihmisiin vähän kaikkialta.” V9

4.2.2 Syrjintä ja ulkopuolisuus

Yhteenkuuluvuuden kokemuksia heikensivät merkittävästi syrjintä ja ulkopuolisuuden tunteet. Vastauksissa kuvattiin kokemuksia syrjinnästä, välinpitämättömyydestä ja ulkopuolisuudesta. Ulkopuolelle jättäminen, välinpitämätön käytös ja syrjivä toiminta vaikuttivat selkeästi negatiivisesti kokemuksiin yhteenkuuluvuudesta. Lisäksi yksi vastaaja kuvasi kokevansa, ettei korkeakoulumaailmaa ole tehty häntä varten.

”Koin ekana vuonna jossain määrin syrjintää tai semmoista väliinpitämättömyyttä. Esim. Luennoissa oli vaikealukuista tekstiä niissä kohdissa, missä sen voisi kirjoittaa selko suomeksi. Tai semmoiset pienet kohdat, missä tuntuu, etten kuulu.” V15

”Minusta on aina tuntunut että asioita ei ole tehty minua varten. Olen joku ylimääräinen tai [...] on mukavaa kun on kansainvälisiä opiskelijoita mutta monien asioiden takia kansainvälisiä opiskelijoita ei ole otettu mukaan yhteisöön.” V19 suomennos

Syrjinnän pelko nähtiin myös syynä hakea korkeakouluun. Osa vastaajista kertoi pelkäävänsä ihmisten reaktioita ja tuomitsemista, mikäli ei ole korkeakoulutettu. Syrjinnän pelko vaikutti siten ohjanneen osaa vastaajista opiskeluvalinnoissaan, eli sen vaikutukset saattavat olla voimakkaita.

”Maahanmuuttajatausta näkyy minusta ulospäin ja minua ei siksi mielletä suomalaiseksi. Mietin pitkään mihin kouluun haen sijainnin perusteella, sillä en uskalla asua pienillä paikkakunnilla maahanmuuttajataustani vuoksi. Pelko häirinnästä, syrjinnästä, väkivallasta ja yleisesti vihasta on suurempi pienillä paikkakunnilla, joissa ympäristö on selkeästi maahanmuuttovastaisempi.” V1

4.2.3 Kieli

Kieli muodosti selkeän kokonaisuuden yhteenkuuluvuuden kokemuksissa. Positiiviseksi koettiin suomen kielen osaaminen, sillä se lisäsi tunnetta joukkoon kuulumisesta. Korkeakoulujen suomen kielen kurssit koettiin hyödyllisiksi, sillä ne edistivät korkeakoulu yhteisöön ja laajemmin yhteiskuntaan integroitumista.

”1) Koulutusjärjestelmä sopii minulle. 2) Melkein kaikki mitä minun tarvitsee tietää löytyy myös englanniksi, voin kysyä kysymyksiä infopisteeltä englanniksi. 3) Yliopisto tarjoaa erinomaisia suomen kielen kursseja jotka auttavat minua integroitumaan sulavammin.” V20 suomennos

Informaation löytyminen myös englanniksi sekä kaksikielisyys koettiin yhteenkuuluvuutta lisääviksi tekijöiksi. Suomen kielen osaamisen nähtiin lisäksi auttavan opintoihin kiinnittymisessä ja kuulumisessa. Suomen kielen osaamisella oli siten merkittävä vaikutus kokemuksiin yhteenkuuluvuudesta niin oppilaitosta kuin kanssaopiskelijoitakin tarkasteltaessa.

”Eli tarkoitan, että voin olla osa opiskelijayhteisöä ja kuulua siihen, koska osaan puhua suomen kieltä.” V18

Toisaalta kielen negatiiviset vaikutukset yhteenkuuluvuuden kokemuksissa olivat myös yleisiä vastaajien keskuudessa. Osa vastaajista koki olevansa erilaisia toisiin opiskelijoihin

verrattuna huonomman suomen kielen osaamisen vuoksi. Vastauksissa ilmeni myös ajatuksia siitä, kuinka rajalliset suomen kielen taidot vaikuttavat negatiivisesti muihin ihmisiin tutustumiseen, ja siten yhteenkuuluvuuden tunteisiin.

4.2.4 Opintojen mielekkyys ja omat ominaisuudet

Opintojen mielekkyydellä ja omilla ominaisuuksilla kuten iällä ja persoonallisuudella koettiin myös olevan vaikutusta yhteenkuuluvuuteen. Vastaajat, jotka nauttivat opiskelusta, tunsivat enemmän kuuluvuutta korkeakouluun. Myös korkeakoulussa työskentely opintojen ohella lisäsi kuuluvuuden tunnetta. Yksi vastaajista kertoi ainoastaan suorittavansa opintonsa, eikä hänellä ollut enempää motivaatiota kuulua korkeakouluun.

”Koen, koska opiskelen ja työskentelen yliopistossa” V12

”Kyllä koska nautin syvästi oppimisesta ja arvostan ympäristöä joka edistää tietoa ja kasvua.” V28 suomennos

Osa vastaajista koki olevansa liian vanha voidakseen kuulua opiskelijayhteisöön. Joillakin vastaajilla oli jo entuudestaan yksi tai useampi korkeakoulututkinto, minkä koettiin vaikuttavan yhteenkuuluvuuden kokemuksiin. Osalla iäkkäämmistä vastaajista ei ollut aikaa eikä motivaatiota kuulua opiskelijayhteisöön. Osa vastaajista selitti yhteenkuuluvuuttaan omilla persoonallisuuden piirteillään maahanmuuttajataustan sijaan. Yhteenkuuluvuuden kokemuksiin näytti siten vastaajilla vaikuttavan lisäksi useat yhteisöllisyydestä, syrjinnästä ja kielitaidosta riippumattomat tekijät.

”En. Tää on mun kolmas tutkinto (toinen suomessa) olen liian vanha.” V11

”Ehdottomasti. Tähän vaikuttanee enemmän ehkä persoona ja tämän hetken ”minä” kuin se mistä taustoista on.” V4

5 POHDINTA

5.1 Yhdenvertaisuus ja yhteenkuuluvuus

Tutkimuksemme tavoitteena oli tuoda esiin maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemuksia yhdenvertaisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta korkeakoulu yhteisössä. Suomeen muuttaneiden kokemusten mukaan suurimmat haasteet integroitumisessa ovat rasismi ja syrjintä, vähäiset sosiaaliset suhteet valtaväestöön, kielivaikeudet ja työllistymisen vaikeudet (Nshom ym., 2022). Tutkimuksessamme nousi näitä samoja aiheita esille ja yläluokiksi pääluokkiemme yhdenvertaisuuden ja yhteenkuuluvuuden alle muodostui yhteisöllisyys, kieli, ennakkoluulot ja asenteet, syrjintä ja ulkopuolisuus sekä opintojen mielekkyys ja omat ominaisuudet.

Keskeisiksi yhdenvertaisuutta hidastaviksi tekijöiksi nousi ennakkoluulot ja asenteet, syrjintä ja ulkopuolisuus sekä kieli. Vastauksissa ilmeni, että maahanmuuttajataustaisiin opiskelijoihin kohdistuu vahvoja ennakkoluuloja ja syrjintää. Teoriataustassa käsittelemme välillisen ja välittömän syrjinnän käsitteitä (Ahtela ym., 2006). Aineistossamme syrjintä esiintyi useimmiten tiedostamattomana, mutta mukana oli kuitenkin myös selkeitä, välittömän syrjinnän kokemuksia. Vastauksissa esimerkiksi toistui ulkopuolisuuden kokemus sekä kansainvälisen ja kansallisen opiskelijayhteisön erillisyyden. Useassa vastauksessa huomioitiin, että tämä tuskin on tiedostettua ulkopuolelle jättämistä. Ilmiö olisikin tärkeä tuoda opiskelijoiden tietoisuuteen, jotta he voisivat aktiivisesti ja tietoisesti pyrkiä purkamaan ryhmien välistä eriytymistä ja edistämään vuorovaikutusta.

Enemmistö yhteisöjen erillisyyden huomioineista vastaajista oli kansainvälisessä tutkinto-ohjelmassa opiskelevia opiskelijoita, jotka eivät puhuneet suomea. Vieraskielisyys kasvattaa riskiä jäädä ulkopuoliseksi (Myrskylä & Pyykkönen, 2014) ja heikko kielitaito vahvistaa ennakkoluuloja sekä lisää syrjintää (Schmaus, 2020). Vastauksissamme suomen kielen taidon koettiin suojaavan ulkopuolisuudelta ja syrjinnältä, ja lisäävän hyväksyntää.

Tutkimuksen mukaan ulkomaalaiselta kuulostava nimi voi heikentää hakijan mahdollisuuksia työllistyä (Ahmad, 2020). Eräs tutkimukseemme osallistunut kertoi kokemuksestaan, että ulkomaalainen nimi vaikuttaa kielteisesti kurssitöiden ja tenttien arviointiin. Koska ulkomaalainen nimi herättää ennakkoluuloja ja johtaa syrjintään työnantajien keskuudessa, voisi mahdollisesti olettaa, etteivät opettajatkaan ole täysin vapaita tällaisilta ennakkoluuloilta.

Maahanmuuttajat tekevät usein myös koulutustaan vastaamatonta työtä, ja heillä on vaikeuksia saada ulkomaalaisia tutkintojaan tunnustettua Suomessa (Myrskylä & Pyykkönnen, 2014). Kyselyssämme tuli esille, että osalla vastaajista oli meneillään toinen tai jopa kolmas tutkinto. Joillakin oli aiempia opintoja ulkomailta ja joillakin Suomesta. Osa vastaajista kertoi hakeutuneensa lisäkoulutukseen työllistymiseen liittyvien haasteiden vuoksi. Kaikkien kohdalla emme kuitenkaan tiedä, johtuiko lisäkouluttautuminen vaikeuksista löytää työtä vai henkilökohtaisesta kiinnostuksesta ja halusta laajentaa osaamistaan.

Stebletonin ja kollegoiden (2014) mukaan maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemukset yhdenvertaisuudesta liittyvät vahvasti heidän mahdollisuuksiinsa tuntea olevansa yhteisön jäsen. Opiskelijoiden yhteenkuuluvuus korkeakoulu yhteisössä onkin ensiarvoisen tärkeää. Yhteenkuuluvuuden kokemuksilla on vaikutuksia opiskelijan hyvinvointiin, motivaatioon ja oppimiseen sitoutumiseen (Autio ym., 2025; Gillen-O'Neel, 2019; Hodges ym., 2018). Henkilökohtaisten vaikutusten lisäksi huonot yhteenkuuluvuuden kokemukset voivat vaikuttaa suuremmissa mittakaavassa yhteiskuntaan ja talouteen, esimerkiksi heikentyneen opiskelukyvyn ja opintojen pitkittymisen vuoksi. Lisäksi etenkin itse maahan muuttaneilla opiskelijoilla yhteenkuuluvuus korkeakoulussa voi olla vahvasti yhteydessä yhteiskuntaan integroitumiseen ja siten laajemmin kuuluvuuden tunteisiin. Muun muassa näiden yksilöön sekä yhteiskuntaan vaikuttavien syiden takia yhteenkuuluvuuden lisääminen ja aiheen tutkiminen on tärkeää.

Tutkimuksessamme yhteenkuuluvuuden kokemuksiin vaikuttivat useat eri tekijät. Vastauksissa toistuneet yläluokat olivat yhteisöllisyys, syrjintä ja ulkopuolisuus, kieli sekä opintojen mielekkyys ja omat ominaisuudet. Yhteisöllisyys oli keskeinen tekijä yhteenkuuluvuuden tunteissa niin positiivisesti kuin negatiivisestikin. Ystävien, kansaopiskelijoiden ja kansainvälisen yhteisön vaikutus oli merkittävä. Yhteenkuuluvuudella voidaan tarkoittaa juuri sitä, missä määrin opiskelija kokee olevansa yhteydessä akateemiseen yhteisöön ja omaan oppilaitokseensa (Gillen-O'Neel, 2019). Kokemukset yhteisöllisyydestä vaikuttivat olevan osalla vastaajista kuitenkin ristiriitaisia ja tilanteista riippuvaisia. Tämä johtuu siitä, että vastaaja saattoi kokea kuuluvansa kansainväliseen opiskelijayhteisöön, mutta samalla olevansa ulkopuolinen kansallisesta opiskelijayhteisöstä. Osa vastaajista koki, että vastuu kansalliseen yhteisöön osalliseksi tulemisesta on ainoastaan maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla. Tulokset ovat samankaltaisia Mendozan ja kollegoiden (2023) tutkimuksen kanssa, jonka mukaan vastuu yhteisöön sopeutumisesta on maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla itsellään. Tutkimuksessamme osa vastaajista kuvasi, ettei yrityksistään huolimatta saanut yhteyttä kansallisiin opiskelijoihin. Kansainvälisen ja kansallisen opiskelijayhteisön yhteyttä ja kommunikointia

tulisikin vahvistaa, sillä se voisi parantaa maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemuksia yhteenkuuluvuudesta ja siten yhdenvertaisuudesta.

Yhteenkuuluvuuden kokemuksiin vaikuttivat vahvasti myös syrjintä ja ulkopuolisuuden tunteet. Syrjinnän kuvattiin näkyvän pienissä eleissä ja menettelytavoissa. Tällaisten tilanteiden voidaan kuvata olevan piilosyrjintää (Kantola ym., 2012). Syrjinnän pelko oli yhteydessä myös syihin hakeutua korkeakoulutukseen.

Syrjinnän kokemuksiin oli yhteydessä lisäksi kielitaito. Suomen kielen osaamisen nähtiin lisäävän yhteenkuuluvuuden tunteita, kun taas rajallisten suomen kielen taitojen koettiin vaikuttavan negatiivisesti kuulumisen tunteisiin. Tutkimuksemme tulokset ovat samansuuntaisia kuin Schmausin (2020), jonka mukaan heikko kielitaito lisää ennakkoluuloja ja korostaa toiseutta. Koska suomen kielen taidoilla on niin suuri vaikutus yhteenkuuluvuuden tunteisiin, tulisi korkeakoulujen ja laajemmin yhteiskunnan kannustaa maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita opiskelemaan suomen kieltä. Vastauksista ilmeni, että korkeakoulujen suomen kielen kurssit koettiin hyödyllisiksi ja korkeakoulu yhteisöön integroitumista edistäviksi. Lisäksi englannin kielisyyttä voisi lisätä korkeakouluissa esimerkiksi kursseilla ja tapahtumissa, sillä kaksikielisyyden koettiin lisäävän yhteenkuuluvuutta.

Koulutus on yksi merkittävimmistä tavoista edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa yhteiskunnassa (Nori, 2011). Tampereen yliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa 2023–2025 esitetään tavoitteita ja kehittämistoimenpiteitä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmassa nimetään myös vastaavat tahot ja aikataulu toimenpiteiden toteuttamiselle. Suunnitelman onnistumisen kannalta keskeistä on kuitenkin se, kuinka sitoutuneesti henkilöstö, johto ja opiskelijat toimivat tavoitteiden saavuttamiseksi. Todellinen muutos syntyy vasta, kun korkeakoulu yhteisön asenteet, käytännöt ja toimintakulttuuri muuttuvat. Tuloksissamme esiintyi useita puutteita, joita voisi olla tärkeä huomioida kehittäessä Tampereen korkeakoulu yhteisön tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyötä sekä yhteenkuuluvuutta. Tulosten perusteella mahdollisia kehityskohteita voisivat olla esimerkiksi säännölliset yhdenvertaisuuskoulutukset henkilökunnalle, mikäli tällaisia ei vielä ole käytössä. Lisäksi anonyymien arviointikäytäntöjen tarkasteleminen voisi olla hyödyllistä. Yhteenkuuluvuutta voitaisiin edistää mahdollisesti tuutoritoiminnan kautta kehittämällä yhä toimintaa ja koulutuksia.

5.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuudessa on huomioitava miten tutkijan ennakkokäsitykset ja ajatukset ohjaavat analyysiä (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Siksi tutkijan on aina tärkeä ottaa huomioon ja tarkastella kriittisesti omia ennakkokäsityksiään ja suhtautumistaan tutkittavaan ilmiöön. Me emme ole maahanmuuttajataustaisia, joten meillä ei ole henkilökohtaista kokemusta aiheesta. Meillä oli ennestään omat oletuksemme yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden asemasta Tampereen korkeakouluyhteisössä. Olemme kuitenkin pyrkineet tiedostamaan ennakkokäsityksiämme ja tietoisesti pitämään ne erillään analyysistämme. Olemme tietoisia, että aiheena yhdenvertaisuus on tärkeä ja kyse on yksilöiden perusoikeuksista. Siksi aiheen käsittely edellyttää erityistä huolellisuutta, jotta ei tahattomasti tuoteta väärintulkintoja tai vahinkoa. Tämän vuoksi teimme laajaa taustatutkimusta aiheesta, ja pyrimme keskittymään ennen kaikkea maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden omiin kokemuksiin ja näkökulmiin.

Aiheen arkuus voi myös vaikuttaa vastaajien määrään. Vaikka kyselymme oli anonymi, aihe saattaa silti herättää varovaisuutta, eivätkä kaikki välttämättä koe mukavaksi osallistua tutkimukseen. Rasismista ja syrjinnästä voi olla hankalaa ja henkisesti raskasta puhua, ja henkilöt voivat haluta välttää leimautumista syrjityksi ja toiseksi (Nelson, 2013). Kuitenkin anonymissa kyselytutkimuksessa on etunsa, sillä se saattaa mahdollistaa osallistumisen henkilöille, jotka eivät välttämättä uskaltaisi kertoa kokemuksistaan esimerkiksi haastattelussa. Anonymiteetti voi vähentää pelkoa leimautumisesta ja antaa turvallisen väylän kertoa omista kokemuksista.

Kyselylomaketutkimuksen heikkouksia on vuorovaikutuksen puute tutkijan ja vastaajan välillä. Tämän vuoksi kysymykset on laadittava mahdollisimman ymmärrettäviksi ja tarkoiksi. Kyselyssämme koitimme saada esille eri näkökulmia kysymällä kysymyksiä niin opintoihin ja kursseihin liittyen, kuin opiskelijayhteisöstäkin. Koimme, että kyselymme oli suhteellisen onnistunut ja saimme tärkeitä vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Pohdimme, olisiko kyselyyn saanut laajempia vastauksia, jos aihe olisi ollut vielä rajatumpi eikä esimerkiksi kysymyksiä kielestä olisi ollut. Saimme kuitenkin kielitaitoihin liittyen tärkeää tietoa ja tämän osion pois jättäessä olisi ollut vaarana liian suppea kysely. Koimme, että kahdeksannessa kysymyksessä ”Vaikuttiko maahanmuuttajatausta päätökseesi hakea korkeakouluun? Miten?” vastaukset eivät liittyneet kovin vahvasti aiheeseemme.

Tutkimuksen luotettavuudessa on tärkeä myös miettiä vastaajien edustavuutta kohderyhmään nähden. On mahdollista esimerkiksi, että kyselyyn vastaavat muita todennäköisemmin henkilöt, joilla on negatiivisia kokemuksia tai vahvoja mielipiteitä, jolloin

vastaukset eivät välttämättä heijasta koko kohderyhmän kokemuksia. Aineistossamme oli kuitenkin sekä negatiivisia että positiivisia kokemuksia omaavia vastaajia.

5.3 Jatkotutkimusaiheet

Tutkimusaiheestamme on mahdollista tehdä monenlaista jatkotutkimusta. Kiinnostavaa olisi toteuttaa samankaltainen kyselytutkimus ei-maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille. Tällöin saatuja tuloksia voitaisiin vertailla ja pohtia, johtuvatko mahdolliset erot maahanmuuttajataustasta vai vaikuttavatko siihen muut tekijät. Tutkimusta voisi myös laajentaa käsittämään maahanmuuttajataustan lisäksi muita vähemmistöryhmiä, jolloin intersektionaalisuuden vaikutuksia voisi tarkastella. Lisäksi tutkimusta voisi laajentaa muihin Suomen korkeakouluihin, jolloin voitaisiin saada arvokasta tietoa korkeakoulujen välisistä eroista. Kyselymme vastauksissa nousi esiin myös arvioinnin epäyhtenäisyys. Aihetta olisi mielenkiintoista tutkia lisää ja tarkastella esimerkiksi opetushenkilökunnan ennakkoluulojen vaikutuksia arviointiin. Tutkimuksessamme käsitelimme lisäksi kielitaitoa ja sen vaikutuksia tutkimusaiheisiimme. Kieli osoittautui kuitenkin laajaksi aihealueeksi, jonka takia koemme, että sen merkityksistä yhtenäisyyteen ja yhteenkuuluvuuteen olisi hyvä tehdä omaa erillistä tutkimusta.

LÄHTEET

- Ahmad, A. (2020), When the Name Matters: An Experimental Investigation of Ethnic Discrimination in the Finnish Labor Market. *Sociological Inquiry*, 90(3), 468-496. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1111/soin.12276>
- Ahtela, K., Bruun, N., Koskinen, P., Nummijärvi, A. & Saloheimo, J. (2006). *Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus*. Talentum.
- Airas, M., Delahunty, D., Lahtinen, M., Saarilampi, M., Sarapranta, T., Shemsedini, G., Stenberg, H., Vuori, H. & Väättäinen, H. (2019). Taustalla on väliä. Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla. *Kansallinen koulutuksen arviointikeskus*.
https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_2219.pdf
- Airas, M., Piippo, S., Berg, L. & Korhonen, K. (2023). Näkökulmia korkeakoulujen SIMHE-työhön. *Opetushallitus*. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/nakokulmia-korkeakoulujen-simhe-tyohon>
- Alasuutari, P. (1999). *Laadullinen tutkimus*. Vastapaino.
- Allen, K.-A., Slaten, C., Soeun Hong, Ma Lan, Craig, H., May, F., & Counted, V. (2024). Belonging in Higher Education: A Twenty-Year Systematic Review. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 21(5), 127–181. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.53761/s2he6n66>
- Autio, K., Liukkonen, N., Kankaanpää, R., Vänskä, M., Aalto, S., Punamäki, R. & Peltonen, K. (2022). Yhteenkuuluvuus ja mielenterveys maahanmuuttajataustaisilla ja Suomessa syntyneillä nuorilla. *Psykologia*, 57(3), 204-218 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202301111295>
- Baumeister, R. & Leary, M. (1995). The Need to Belong. *Psychological Bulletin*, 117 (3), 497-529. doi: 10.1037/0033-2909.117.3.497.
- Bursell, M. 2007. What's in a name? A Field Experiment Test for the Existence of Ethnic Discrimination in the Hiring Process. *Working Paper 2007:7*
http://ideas.repec.org/p/hhs/sulcis/2007_007.html
- Chiu, M., Chow, B., McBride, C., & Mol, S. (2016) Students' sense of belonging at school in 41 countries: Cross-cultural variability. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 47(2), 175–196. <https://doi.org/10.1177/0022022115617031>
- Dias-Broens, A., Meeuwisse, M. & Severiens, S. (2024). The definition and measurement of sense of belonging in higher education: A systematic literature review with a special

- focus on students' ethnicity and generation status in higher education. *Educational research review*, 45. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1016/j.edurev.2024.100622>
- Eskola, A. (1975). *Sosiologian tutkimusmenetelmät 2*. WSOY.
- European Union Agency For Fundamental Rights. (2023). Being black in the EU. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2023-being-black-in-the-eu_en.pdf
- Fibbi, R., Lerch, M., & Wanner, P. (2006). Unemployment and Discrimination against Youth of Immigrant Origin in Switzerland: When the Name Makes the Difference. *Journal of International Migration and Integration*, 7(3), 351-366. <https://doi.org/10.1007/s12134-006-1017-x>
- Finatto, C., Aguiar Dutra, A., Gomes, da Silva, C., Nunes, N., & Guerra, J. (2023). The role of universities in the inclusion of refugees in higher education and in society from the perspective of the SDGS. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 24(3), 742-761. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-07-2021-0275>
- Gidley, J. M., Hampson, G. P., Wheeler, L. & Bereded-Samuel, E. (2010). From Access to Success: An Integrated Approach to Quality Higher Education informed by Social Inclusion Theory and Practice. *Higher Education Policy*, 23(1), 123–147. <https://doi.org/10.1057/hep.2009.24>
- Gillen-O'Neel, C. (2021). Sense of Belonging and Student Engagement: A Daily Study of First- and Continuing-Generation College Students. *Research in Higher Education*, 62(1), 45–71. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1007/s11162-019-09570-y>
- Gorski, P. (2016). Rethinking the Role of “Culture” in Educational Equity: From Cultural Competence to Equity Literacy. *Multicultural Perspectives*, 18(4), 221–226. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1080/15210960.2016.1228344>
- Greenhill, P., & Marshall, A. (2016). Racism and Denial of Racism: Dealing with the Academy and the Field. *Journal of American Folklore*, 129(512), 203. <https://doi.org/10.5406/jamerfolk.129.512.0203>
- Haaparanta, L. & Niiniluoto, I. (2016). *Johdatus tieteelliseen ajatteluun*. Gaudeamus.
- Hodges, A., x, R. C., Joosten, A., Bourke-Taylor, H., & Speyer, R. (2018). Evaluating the psychometric quality of school connectedness measures: A systematic review. *PLoS One*, 13(9) <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0203373>
- Kantola, J., Nousiainen, K. & Saari, M. (2012). *Tasa-arvo toisin nähtynä: Oikeuden ja politiikan näkökulmia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen*. Gaudeamus.
- Keski-Petäjä, M. & Witting, M. (2016). *Vanhempien koulutus vaikuttaa lasten valintoihin*. Tilastokeskus. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2016/vanhempien-koulutus-vaikuttaa-lasten-valintoihin>

- Kosunen, S. (2025). Eriarvoisuus koulutuksessa. *Tiedepolitiikka*, 50(2), 21–25.
<https://doi.org/10.58957/tp.157588>
- Kosunen, T. (2021). Kohti saavutettavampaa korkeakoulutusta ja korkeakoulua. *Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja* 2021:35.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163235/OKM_2021_35.pdf
- Larsen, A. & Emmett, S. (2021). Social equity in higher education: a wicked problem exacerbated by multiple discourses. *Widening Participation and Lifelong Learning*, 23(1), 191–200. <https://doi.org/10.5456/WPLL.23.1.191>
- Libbey, H. P. (2004). Measuring Student Relationships to School: Attachment, Bonding, Connectedness, and Engagement. *The Journal of School Health*, 74(7), 274–83.
<https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2004.tb08284.x>
- Mendoza, C., Dervin, F., & Layne, H. (2023). 'Integration is not a one-way process': students negotiating meanings of integration and internationalization at home (IaH) in Finnish higher education. *Higher Education Research & Development*, 42(5), 1150–1164.
<https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1080/07294360.2023.2193731>
- Minow, M. (2023). Equality vs. Equity. *American Journal of Law and Equality*, 2021(1), 167–193. https://doi.org/10.1162/ajle_a_00019
- Myrskylä, P., Pyykkönen, T. 2014 Suomeen muuttaneiden naisten ja miesten työmarkkinatilanne, koulutus ja poliittinen osallistuminen. *Working Papers 2/2014*.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-244-488-2>
- Mäkelä, M. (2013). *Yhdenvertainen oikeus sivistykseen. Tutkimus sivistyksellisen yhdenvertaisuuden perusoikeuden sisällöstä erityisesti yhdenvertaisessa oikeudessa perusopetukseen, taiteen perusopetukseen ja kuntien kulttuuripalveluihin*. [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9041-5>
- Nelson, J. (2013). Denial of racism and its implications for local action. *Discourse & Society*, 24(1), 89-109. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1177/0957926512463635>
- Nikula, K. & Hannonen, K. (2024). Moninaisuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden tavoitteellinen johtaminen korkeakoulussa. *Tiedepolitiikka*, 49(2), 76–78.
<https://doi.org/10.58957/tp.142001>
- Nori, H. (2011). *Keille yliopiston portit avautuvat? Tutkimus suomalaisiin yliopistoihin ja eri tieteenaloille valikoitumisesta 2000-luvun alussa* [väitöskirja, Turun yliopisto]
<https://urn.fi/URN:ISBN%20978-951-29-4526-9>
- Nshom, E., Sadal, S., & Khalimzoda, I. (2022). Perceived challenges living and integrating into Finnish society: A study among immigrants in Finland. *Journal of Intercultural Communication*, 22(3), 31. <https://doi.org/10.36923/jicc.v22i3.82>

- OECD (2017), PISA 2015 results (Volume III): Students' well-being, PISA. 117–131. Pariisi: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264273856-en>
- Puusa, A. & Juuti, P. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Read, S., Salmela-Aro, K., Kiuru, N., Helenius, J., & Junntila, N. (2024). The cohort trends of social connectedness in secondary school students in Finland between 2017 and 2021. *PLoS ONE*, 19(10), 1–21. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0312579>
- Schmaus, M. (2020). Ethnic Differences in Labour Market Outcomes—The Role of Language-Based Discrimination. *European Sociological Review*, 36(1), 82–103. <https://doi.org/10.1093/esr/jcz044>
- Schwartz, S., Waterman, A., Umaña-Taylor, A., Lee, R., Kim, S., Vazsonyi, A., Huynh, Q., Whitbourne, S., Park, I., Hudson, M., Zamboanga, B., Bersamin, M. and Williams, M. (2013), Acculturation and Well-Being Among College Students From Immigrant Families. *Journal of Clinical Psychology*, 69(4), 298–318. <https://doi-org.libproxy.tuni.fi/10.1002/jclp.21847>
- Sheeran, Y., Brown, B. J. & Baker, S. (2007). Conflicting philosophies of inclusion: the contestation of knowledge in widening participation. *London Review of Education*, 5(3), 249–263. <https://doi.org/10.1080/14748460701661302>
- Stebleton, M. J., Soria, K. M., & Huesman, Ronald L. (2014). Recent Immigrant Students at Research Universities: The Relationship Between Campus Climate and Sense of Belonging. *Journal of College Student Development*, 55(2), 196–202. <https://libproxy.tuni.fi/login?qurl=https%3A%2F%2Fwww.proquest.com%2Fscholarly-journals%2Frecent-immigrant-students-at-research%2Fdocview%2F1526125543%2Fse-2%3Faccountid%3D14242>
- Tampereen yliopisto. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2023–2025. Haettu 7.12.2025 osoitteesta https://content-webapi.tuni.fi/proxy/public/2025-06/tampereen-yliopiston-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelmakokonaisuus-2023_2025_paivitetty.pdf
- Tanhua, I. (2020). Selvitys korkeakoulujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä. *Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja*, 2020:20. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-859-5>
- Teixeira, M. & Laranjeira, M. (2025). Inclusion and Well-Being Among National and Immigrant University Students in Portugal: Avenues for Participatory Research. *Societies*, 15(1), 7. <https://doi.org/10.3390/soc15010007>
- Tilastokeskus. (2025). Maahanmuutto pysyi korkeana vuonna 2024. Haettu 26.11.2025 osoitteesta <https://stat.fi/julkaisu/cm1jbjfbr4g1907w28shdshjr>

- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (22.4.2024). Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>
- Yhdenvertaisuuslaki. 30.12.2014/1325.
- Zacheus, T., Kalalahti, M., & Varjo, J. (2017). Cultural minorities in Finnish educational opportunity structures. *Finnish Journal of Social Research*, 10(2), 132-144. <https://doi.org/10.51815/fjsr.110772>
- Zacheus, T., Kalalahti, M., Varjo, J., Saarinen, M., Jahnukainen, M. & Kiviruma, J. (2019). Discrimination, harassment and racism in Finnish lower secondary schools. *Nordic Journal of migration research*. [10.2478/njmr-2019-0004](https://doi.org/10.2478/njmr-2019-0004)

LIITTEET

LIITE 1. Kysely suomeksi

Taustatiedot

1. Sukupuoli

Mies

Nainen

Muu

2. Opintovuosi

1. opintovuosi

2. opintovuosi

3. opintovuosi

4. opintovuosi

5. opintovuosi

6.+ opintovuosi

3. Mitä alaa opiskelet?

4. Ikä

18-25

26-30

31-35

36-40

41+

5. Mikä/mitkä ovat äidinkielesi?

6. Mistä olet kotoisin/mistä vanhempasi tai huoltajasi ovat kotoisin?

Opinnot

7. Koetko kuuluvasi korkeakouluun? Miksi/miksi et?
8. Vaikuttiko maahanmuuttajatausta päätökseesi hakea korkeakouluun? Miten?
9. Oletko kokenut rasismia, syrjintää tai ulkopuolisuutta kursseilla tai luennoilla? Millaista?
10. Koetko, että korkeakoulun henkilökunta on kohdellut sinua yhdenvertaisesti?
11. Koetko, että kielitaitosi vaikuttavat siihen, miten sinua kohdellaan korkeakoulussa? Miten?

Opiskelijayhteisö

12. Koetko kuuluvasi opiskelijayhteisöön? Miksi/miksi et?
13. Oletko kokenut rasismia, syrjintää tai ulkopuolisuutta opiskelijatapauksissa? Millaista?
14. Koetko, että muut opiskelijat ovat kohdelleet sinua yhdenvertaisesti?
15. Oletko kokenut itsesi muihin opiskelijoihin verrattuna erilaiseksi? Miksi?
16. Onko suomen kielen taidoillasi ollut vaikutusta opiskelijayhteisöön kiinnittymisessä ja kuulumisessa?

17. Muuta lisättävää?

Tutkimuslupa

18. Vastauksiani saa käyttää tutkimukseen. Vastaukset anonymisoidaan ja aineisto tullaan hävittämään tutkimuksen päätyttyä.

Kyllä

Ei

19. Annan suostumukseni henkilötietojen käsittelyyn. Tietosuojailmoitus: https://tuni-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/elli_vetikko_tuni_fi/EYIfQ-ANIfxBoBo0ZDIfZjcBxP4n2HQA665vERcyWmxkHQ?e=L1CxU5

Kyllä

Ei

LIITE 2. Kysely englanniksi**Background information**

1. Gender

Woman

Man

Other

2. Academic year

1. academic year

2. academic year

3. academic year

4. academic year

5. academic year

6.+ academic year

3. What is your field of study?

4. Age

18-25

26-30

31-35

36-40

41+

5. What is/are your native languages?

6. Where are you from/Where are your parents or guardians from?

Studies

7. Do you feel like you belong at university? Why/why not?

8. Did your immigrant background affect you applying to university? How?

9. Have you experienced racism, discrimination or feelings of being left outside during courses or lectures? What kind?

10. Do you feel that the university staff has treated you equally?

11. Do you feel that your language skills affect how you are treated at university? How?

Student community

12. Do you feel like you belong to the student community? Why/why not?
13. Have you experienced racism, discrimination or feelings of being left outside at student events? What kind?
14. Do you feel that other students have treated you equally?
15. Have you felt different compared to the other students?
16. Have your Finnish skills had an effect on becoming a part of and belonging to the student community?
17. Anything to add?

Research permit

18. My answers can be used in the study. The answers will be anonymised and the responses will be deleted after the study is done.

Yes

No

19. I consent to my personal data being processed. Privacy notice: https://tuni-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/elli_vetikko_tuni_fi/EeqcojJSbMRGiy3TNfyok-EBOFMi4uvwZYJnpNcRPOKV1w?e=dLHTr4privacy-notice-scientific-research.docx

Yes

No